

NL

NL

NL

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 1.6.2010
COM(2010)242 definitief

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD EN HET
EUROPEES PARLEMENT**

JAARVERSLAG HONGKONG 2009

Woord vooraf bij het twaalfde jaarverslag van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement over Hongkong

Catherine Ashton, hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid en vicevoorzitter van de Commissie

Het doet mij groot plezier het voorwoord te mogen schrijven bij het twaalfde jaarverslag van de Europese Commissie over Hongkong, dat de ontwikkelingen in 2009 behandelt. De betrekkingen en de samenwerking tussen de Europese Unie en Hongkong zijn zich zeer positief blijven ontwikkelen op het gebied van zowel handel en investeringen als de dialoog over aangelegenheden van wederzijds belang.

De Europese Commissie is de politieke, institutionele, economische en sociale ontwikkelingen in Hongkong van zeer nabij blijven volgen. De toepassing van het beginsel van “één land, twee systemen” is goed blijven werken, de rechten en de fundamentele vrijheden van de bevolking van Hongkong worden gerespecteerd, de rechtsstaat functioneert en de markteconomie en het gunstige ondernemingsklimaat zijn behouden gebleven.

Bij de huidige economische achteruitgang zijn de sterke financiële en economische banden tussen de Europese Unie en Hongkong van grote waarde gebleken. De economie van Hongkong is zonder grote systeemproblemen uit de wereldwijde financiële crisis gekomen. Als een van de grootste concentratiepunten van het Europese bedrijfsleven in Azië en als financieel en economisch centrum voor de regio blijft Hongkong een strategisch belangrijke handels- en investeringspartner voor Europa, nu wij de groei in de EU weer op gang proberen te krijgen.

De regering van de SAR Hongkong heeft na een openbare consultatie een aantal voorstellen gepubliceerd voor de verkiezingen van de Wetgevende Raad en de Chief Executive in 2012. De Europese Unie blijft krachtige steun verlenen voor snelle en substantiële vooruitgang naar het doel van werkelijk algemeen kiesrecht, overeenkomstig de basiswet en de wensen van de bevolking van Hongkong.

Hongkong blijft een belangrijke rol spelen in de regio en de Europese Unie zal door de nieuwe regeling in het kader van het Verdrag van Lissabon de banden verder kunnen aanhalen, met name via het Bureau van de EU in Hongkong.

Catherine Ashton

Speciale Administratieve Regio Hongkong: Jaarverslag 2009

Inleiding

Sinds de macht in Hongkong aan de Volksrepubliek China werd overgedragen, nu meer dan twaalf jaar geleden, heeft de Europese Commissie de economische en politieke ontwikkelingen in de Speciale Administratieve Regio (SAR) Hongkong nauwgezet in het oog gehouden. Zij doet dit omdat zij in 1997 het Europees Parlement heeft beloofd jaarlijks verslag uit te brengen over de ontwikkelingen in Hongkong. Dit is inmiddels het twaalfde jaarverslag, dat betrekking heeft op 2009.

In de verslagperiode is het principe “één land, twee systemen”, zoals dat is vastgelegd in de Chinees-Britse verklaring en in de basiswet van Hongkong, goed blijven werken. De rechten en de fundamentele vrijheden van de bevolking van Hongkong worden gerespecteerd, de rechtsstaat functioneert en de markteconomie en het ondernemingsklimaat zijn behouden gebleven.

De bilaterale betrekkingen en de samenwerking tussen de EU en Hongkong zijn zich in 2009 blijven uitbreiden. De EU heeft haar positie als tweede handelspartner van Hongkong behouden, ondanks een terugval van de bilaterale handel. De EU is ook de grootste bron van buitenlandse directe investeringen in Hongkong, na het Chinese vasteland en de Britse Maagdeneilanden. Hongkong huisvest een van de grootste concentraties van Europese bedrijven in Azië, en is daardoor een strategische handels- en investeringspartner voor de Europese Unie.

De Europese Unie hecht groot belang aan de stabiliteit, welvaart, democratische ontwikkeling en vooruitgang naar algemeen kiesrecht, het uiteindelijke doel volgens de basiswet van de SAR Hongkong en de wens van de bevolking van Hongkong. De EU blijft dan ook steun verlenen aan spoedige en substantiële vooruitgang naar dit doel.

Politieke ontwikkelingen

In 2009 is de Europese Commissie nauwlettend blijven toezien op de politieke, institutionele en maatschappelijke ontwikkelingen in Hongkong volgens de in 1997 gemaakte afspraak met het Europees Parlement. In 2009 heeft de regering van Hongkong voorstellen ingediend voor een hervorming van de regeling voor de verkiezing van de Chief Executive en de selectie van de leden van de Wetgevende Raad in 2012.

Op 15 januari 2009 kondigde Chief Executive Donald Tsang aan dat de openbare consultatie over de hervorming van de kiesregeling voor de verkiezingen van 2012, die aanvankelijk in de eerste helft van 2009 zou worden gehouden, zou worden uitgesteld. Dit zou de regering meer tijd geven om de economische en financiële problemen als gevolg van de financiële crisis aan te pakken.

Op 18 november bracht de regering van Hongkong haar consultatiedocument over de regeling voor de verkiezingen van de Wetgevende Raad en de Chief Executive in 2012 uit. Een en ander zal aanzienlijke gevolgen hebben voor de vooruitgang naar algemeen kiesrecht. Over de

in het consultatiedocument opgenomen voorstellen van de regering kon het publiek gedurende drie maanden commentaar geven. Deze periode liep op 19 februari 2010 af.

Henry Tang, de Chief Secretary for Administration, kondigde de consultatie aan in de Wetgevende Raad en benadrukte dat een democratischer verkiezingsstelsel in Hongkong in 2012 een cruciale stap is naar rechtstreekse verkiezingen in 2017. De regering van Hongkong onderstreepte dat de voorstellen in overeenstemming waren met het besluit van het Permanent Comité van het Nationaal Volkscongres over vraagstukken in verband met de regeling voor de selectie van de Chief Executive en de formatie van de Wetgevende Raad.

In het consultatiedocument wordt voorgesteld het aantal zetels in de Wetgevende Raad in 2012 te verhogen van 60 naar 70. Vijf van deze zetels zouden rechtstreeks moeten worden verkozen via geografische kieskringen en de andere vijf via functionele kieskringen, zodat de verhouding tussen rechtstreeks verkozen en functionele zetels dezelfde blijft. In het consultatiedocument wordt de mogelijkheid geopperd deze vijf nieuwe zetels aan verkozen districtraadsleden te vergeven.

Voor de verkiezing van de Chief Executive wordt in het consultatiedocument voorgesteld het aantal leden van de kiescommissie, die de Chief Executive kiest, uit te breiden van 800 naar 1 200 leden, zodat kan worden voldaan aan de eis dat geleidelijke en ordelijke vooruitgang plaatsvindt, en de leden van de gemeenschap meer ruimte wordt geboden om aan de verkiezing deel te nemen, en de representativiteit van de kiescommissie nog meer wordt versterkt. Deze uitbreiding kan worden gerealiseerd door het aantal vertegenwoordigers van elk van de vier sectoren in de kiescommissie met 100 te verhogen. De kiesdrempel binnen de kiescommissie zou moeten blijven liggen op een achtste van het aantal stemgerechtigden: dat wil zeggen 150 stemmen op het tot 1 200 verhoogde aantal leden. In het consultatiedocument wordt ook voorgesteld de eis te handhaven dat de Chief Executive niet partijgebonden mag zijn.

Het consultatiedocument van de regering over de electorale hervormingen voor 2012 werd niet gesteund door de leden van de pandemocratische beweging in Hongkong, die eisen dat er zo snel mogelijk algemeen kiesrecht komt. Volgens hen gaat het consultatiedocument niet ver genoeg. In reactie op deze opstelling zei Chief Secretary for Administration Henry Tang: “het besluit van het Permanent Comité van het Nationaal Volkscongres vereist niet dat democratische vooruitgang is geboekt met betrekking tot de verkiezingen van 2012, voordat algemeen kiesrecht voor de Chief Executive en de Wetgevende Raad kan worden ingevoerd. Als er echter in 2012 vooruitgang kan worden geboekt met betrekking tot de constitutionele ontwikkelingen, is dat bevorderlijk voor de gestage overgang van het kiesstelsel van Hongkong naar algemeen kiesrecht.”

Het consultatiedocument zegt niets over het voortbestaan van functionele kieskringen op de lange termijn. Tijdens het vragenuur in de Wetgevende Raad op 15 oktober 2009 gaf Chief Executive Donald Tsang toe dat functionele zetels “niet geheel verenigbaar” zijn met de beginselen van algemeen kiesrecht en dat de functionele kieskringen in hun huidige vorm niet kunnen voortbestaan. De pandemocratische leden van de Wetgevende Raad hebben ertoe opgeroepen de functionele kieskringen helemaal af te schaffen.

Op 28 december 2009 had Chief Executive Donald Tsang tijdens zijn jaarlijkse dienstbezoek aan Peking een ontmoeting met de Chinese president Hu Jintao en premier Wen Jiabao. Volgens de media heeft president Hu er bij Tsang op aangedrongen de politieke

ontwikkelingen op passende en doeltreffende wijze af te handelen, teneinde de harmonie en stabiliteit in Hongkong te bewaren. Ook premier Wen riep Tsang op een betere oplossing te vinden voor de “diepgewortelde conflicten” in Hongkong. De Hongkongse regering zal haar voorstellen tot wijziging van de verkiezingsregeling voor 2012 waarschijnlijk later dit jaar bekendmaken. De voorstellen moeten door de leden van de Wetgevende Raad met een tweederdemeerderheid worden goedgekeurd.

De Europese Commissie volgt de politieke ontwikkelingen in Hongkong van nabij en neemt nota van de voorstellen van de regering van de SAR Hongkong voor electorale hervormingen in 2012 en van het maatschappelijke debat over de constitutionele ontwikkelingen in Hongkong. De beste garantie voor stabiliteit en welvaart in Hongkong is volgens de Europese Commissie de invoering van een werkelijk algemeen kiesrecht, overeenkomstig de basiswet en zoals aangegeven in het besluit van 2007 van het Permanent Comité van het Nationaal Volkscongres. De Hongkongse regering en alle betrokkenen worden daarom aangespoord een dialoog aan te gaan om dit proces te vergemakkelijken en te versnellen.

De bewoners van Hongkong organiseren jaarlijks een wake bij kaarslicht om het neerslaan door het Chinese bewind van het studentenprotest op het Tian’anmen-plein op 4 juni 1989 te herdenken.

De opkomst bij de wake van 2009 overtrof alle verwachtingen: volgens de organisatoren waren er 150000 deelnemers, volgens de politie 62800. Daarmee was de wake van 2009 de drukst bezochte sinds de wake van 1990. Chief Executive Donald Tsang zei in de Wetgevende Raad dat hij de gevoelens van de Hongkongse bevolking over 4 juni begreep. “Maar het incident is een hele tijd geleden gebeurd. De ontwikkeling van het land heeft tot geweldige resultaten geleid en heeft Hongkong welvarend gemaakt. Ik heb er alle vertrouwen in dat de Hongkongers de ontwikkeling van ons land objectief zullen beoordelen.”

Uit gebeurtenissen zoals deze, waaronder de jaarlijkse 1 julidemonstraties, blijkt dat het beginsel “één land, twee systemen” in Hongkong goed functioneert. Ook blijkt eruit dat de rechten en vrijheden die de basiswet van de SAR Hongkong waarborgt, zoals de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van vergadering, algemeen worden geëerbiedigd. Een aantal journalistenorganisaties in Hongkong hebben echter toenemende bezorgdheid geuit over de persvrijheid, met name over incidenten waarbij de politie van het Chinese vasteland optrad tegen journalisten uit Hongkong die schreven over gebeurtenissen op het vasteland (bijvoorbeeld in de autonome regio Xinjiang). Chief Executive Donald Tsang zei op 9 september 2009 dat zijn regering de standpunten van de Hongkongse journalisten had overgebracht aan het Bureau voor Hongkong en Macau van de Staatsraad en aan de autoriteiten van Xinjiang.

De Europese Commissie heeft ook kennis genomen van ernstige bezorgdheid over grens- en immigratie-incidenten die zouden kunnen leiden tot repatriëring en andere regelingen met beperking van grondrechten en vrijheden. Dit betreft bijvoorbeeld het geval van de Chinese dissident Zhou Yongjun en de grensprotesten van 27 december 2009 bij Lo Wu ter ondersteuning van Liu Xiaobo, een activist van het Chinese vasteland en auteur van Handvest 08.

Op 28 augustus 2009 heeft de VN-commissie inzake de uitbanning van rassendiscriminatie (UN CERD) haar periodieke verslag over China (met Hongkong en Macau) uitgebracht. Daarin werd aanbevolen dat Hongkong een vluchtelingenwet aanneemt “om een volwaardige

procedure voor het onderzoek van individuele asielaanvragen in te stellen". In reactie daarop verklaarde de regering van Hongkong in een persbericht dat asielaanvragen in Hongkong rechtstreeks worden afgehandeld door de UNHCR, die ook een besluit neemt over het onderzoek van werkelijke vluchtelingen en hun hervestiging. Naar aanleiding van de in 2008 aangenomen verordening inzake rassendiscriminatie toonde de UN CERD zich bezorgd over de definitie van rassendiscriminatie in de Hongkongse wetgeving, die niet volledig in overeenstemming zou zijn met artikel 1 van het Verdrag, aangezien er geen duidelijke definitie is van indirecte discriminatie op grond van taal, en immigratiestatus en nationaliteit niet onder het discriminatieverbod vallen.

Op 2 september 2009 kondigde opperrechter Andrew Li aan dat hij in september 2010 met vervroegd pensioen zou gaan om zijn opvolger in de gelegenheid te stellen opvolgers te benoemen voor een aantal hoge rechters die de komende vijf jaar met pensioen gaan. De Europese Commissie erkent de bijdrage van opperrechter Li aan het behoud van de juridische onafhankelijkheid van Hongkong, die cruciaal is voor de instandhouding van de manier van leven van Hongkong, de eerbiediging van de rechtsstaat en de fundamentele vrijheden. Li verklaarde op 11 januari 2010, bij de plechtige opening van het gerechtelijk jaar, dat de onafhankelijke rechterlijke macht de cruciale constitutionele taak heeft erop toe te zien dat de besluiten van de uitvoerende en de wetgevende macht volledig in overeenstemming zijn met de basiswet en dat het recht en de grondrechten en fundamentele vrijheden, die de kern vormen van het Hongkongse stelsel, volledig worden gewaarborgd.

In 2009 is ook verbetering opgetreden in de diplomatieke banden tussen Hongkong en Taiwan, een ontwikkeling waar de Europese Commissie zich over verheugt. Stephen Lam, de Secretary for Constitutional and Mainland Affairs, bracht op 5 en 6 juni 2009 op uitnodiging van de Taiwanese Mainland Affairs Council een bezoek aan Taipei voor verkennende besprekingen over mogelijke verbetering van de samenwerking tussen de twee partijen. Stephen Lam is de eerste Hongkongse minister die een officieel bezoek aan Taiwan bracht sinds de Volksrepubliek de soevereiniteit over Hongkong in 1997 overnam. Hongkong en Taiwan spraken af niet-gouvernementele instanties op te richten om de samenwerking op het gebied van handel, economie, toerisme, investeringen en andere sectoren te versterken. De Chief Executive kondigde in zijn beleidstoespraak in oktober 2009 aan dat een raad voor economische en culturele stimulering en samenwerking tussen Hongkong en Taiwan zou worden opgericht om de onderlinge samenwerking te verbeteren.

Over het geheel genomen is de indruk van de Europese Commissie dat het beginsel "één land, twee systemen" in de SAR Hongkong nog steeds goed werkt en dat de rechten en vrijheden van de bevolking, die door de gezamenlijke Chinees-Britse verklaring en de basiswet worden gegarandeerd, in het algemeen worden geëerbiedigd.

Samenwerking op economisch en handelsgebied

Het economische en financiële stelsel van Hongkong is zonder grote systeemproblemen uit de wereldwijde financiële crisis gekomen. De economie liet in 2009 een gestage verbetering zien en keerde geleidelijk terug naar een positieve groei, door mee te liften met de robuuste economie van de Volksrepubliek. Over het gehele jaar 2009 is het bbp in reële termen met 2,7% gekrompen, het eerste recessiejaar sinds de financiële crisis in Azië van 1998. De Hongkongse regering beloofde in twee jaar 87,6 miljard HKD (8,1 miljard euro), 5,2% van het bbp, uit te trekken om de economie te beschermen tegen de naschokken van de wereldwijde financiële crisis. Dit heeft bijgedragen tot het behoud van het vertrouwen. Het

werkloosheidscijfer is in het vierde kwartaal gedaald tot 4,9%, nadat in het tweede kwartaal een piek van 5,4% was bereikt. De inflatiedruk is in snel tempo afgenomen: de samengestelde index van de consumentenprijzen steeg met 1%, terwijl in 2008 nog 5,6% was genoteerd.

Met behoud van zijn concurrentiepositie als internationaal financieel centrum is Hongkong zich steeds meer gaan richten op het bedienen van de Chinese markt. Op financieel gebied heeft Hongkong zich gepositioneerd als offshorecentrum voor de renminbi (RMB) en als proeftuin voor de liberalisering van de kapitaalrekening in China. Met steun van de centrale regering is Hongkong in 2009 begonnen nieuwe RMB-producten en -diensten uit te geven. De belangrijkste ontwikkeling was een RMB-betalingsregeling voor de grensoverschrijdende handel, waarmee Hongkong het eerste offshoregebied werd dat aan het proefproject voor Guangdong deelneemt. Hongkongse banken die op het vasteland van China actief zijn, kregen het groene licht voor de uitgifte van RMB-obligaties in Hongkong. In oktober lanceerde de centrale regering in Hongkong de eerste staatsobligaties in RMB voor in totaal 6 miljard yuan (659 miljoen euro).

Doordat de mondiale liquiditeit een hoge vlucht nam, trok Hongkong in 2009 een ongekende toestroom van kapitaal aan. Volgens de monetaire autoriteit van Hongkong bedroeg de instroom aan buitenlands kapitaal op de Hongkongse beleggingsmarkten in totaal 640 miljard HKD (59 miljard euro), doordat internationale investeerders veilige beleggingen zoeken voor hun middelen en de nabijheid van de snelgroeiende Chinese economie opzoeken. Meer dan de helft van de kapitaaltoevloed had betrekking op fondsenwervingsactiviteiten in Hongkong van bedrijven op het Chinese vasteland. De effectenbeurs van Hongkong werd daardoor in 2009 de grootste markt ter wereld voor beursintroductions. Wat de vastgoedmarkt betreft, stegen de prijzen van woningen in 2009 gemiddeld met 27%. De prijzen van luxeappartementen bereikten opnieuw de piek van 1997. Naar verluidt, zouden de prijzen zijn opgestuwd door speculatieve kopers en de aantrekkingskracht van Hongkongs vastgoed voor kopers van het Chinese vasteland. De Financial Secretary nam daarom in zijn begrotingsvoorstellen voor 2010–2011 maatregelen op om de vastgoedmarkt tot bedaren te brengen en het risico te verminderen dat zich bij de activaprijzen zeepbeffecten voordoen.

De Hongkongse economie steunt sterk op financiële diensten, en de regering zoekt daarom naar nieuwe groeimogelijkheden om de economische uitdagingen aan te pakken. Hongkong streeft ernaar de ontwikkeling van zes op kennis gebaseerde bedrijfstakken te stimuleren: keuring en certificatie, de milieu-industrie, innovatie en technologie, culturele en creatieve bedrijfstakken, de medische sector en onderwijsdiensten. De Europese Commissie verheugt zich erop samen met Hongkong te zoeken naar samenwerking en uitwisseling op gebieden van gemeenschappelijk belang, met name keuring en certificatie, de milieu-industrie, innovatie en technologie en de creatieve bedrijfstakken.

Hongkong heeft na het G20-proces snel zijn verbintenis gestand gedaan om de OESO-norm voor effectieve informatie-uitwisseling op fiscaal gebied goed te keuren. Begin 2009 werd daartoe een wijziging van de fiscale wetgeving aangekondigd en de wijzigingswet werd in januari 2010 unaniem goedgekeurd. De Europese Commissie is verheugd over deze stap. Hongkong is nu bereid bredere overeenkomsten ter voorkoming van dubbele belastingheffing te ondertekenen met derde landen, waaronder enkele EU-lidstaten.

In mei 2009 is een overeenkomst ondertekend om de economische integratie tussen Hongkong en China te vergemakkelijken: supplement VI bij de partnerschapsovereenkomst voor nauwere economische samenwerking (CEPA). Hongkong en China zijn het eens

geworden over een pakket voor verdere liberalisering van de handel in diensten en maatregelen ter versterking van de financiële samenwerking. Supplement VI omvat ook maatregelen om als experiment vroegtijdige liberalisering tot stand te brengen in bepaalde dienstensectoren in de provincie Guangdong. Deze maatregelen moeten de samenwerking tussen Guangdong en Hongkong in de dienstensector verbeteren. De deelname van Europese bedrijven aan de diverse CEPA-overeenkomsten neemt langzaam toe en betrof in 2009 151 dienstverleners van in totaal 1 300 bedrijven in Hongkong. De samenwerking met de Hongkongse regering is van groot belang geweest bij de verstrekking van informatie over CEPA aan Europese bedrijven.

Naast de CEPA streeft de Hongkongse regering ook actiever naar vrijhandelsovereenkomsten met andere handelspartners om betere toegang te krijgen tot de dienstenmarkten van andere continenten. Hongkong blijft steun verlenen aan het multilaterale handelstelsel en voert daarnaast besprekingen over bilaterale vrijhandelsakkoorden, voor zover die met de WTO verenigbaar zijn en tot multilaterale liberalisering van het handelsverkeer kunnen bijdragen. Hongkong heeft in 2009 onderhandelingen met Nieuw-Zeeland over een vrijhandelsakkoord afgerond, die tot de sluiting van een partnerschapsovereenkomst voor nauwere economische samenwerking hebben geleid. Ook zijn besprekingen gestart met Chili, Peru, Maleisië en de EVA.

Samenwerking tussen de Europese Unie en Hongkong

In 2009 zijn de bilaterale betrekkingen en de samenwerking tussen de EU en Hongkong zich blijven uitbreiden vanuit een gemeenschappelijk belang bij de aanpak van wederzijdse en mondiale problemen. Hongkong is een strategische handels- en investeringspartner van de Europese Unie en speelt ook een belangrijke rol als tussenstation voor de handels- en investeringsstromen tussen de EU en China.

De EU heeft in 2009 haar positie behouden als op een na grootste handelspartner van Hongkong, na China. Hongkong nam het afgelopen jaar de zeventiende plaats in op de ranglijst van handelspartners van de EU. Als gevolg van de mondiale financiële crisis nam de totale bilaterale handel tussen de Europese Unie en Hongkong met 10,4% af tot 29,2 miljard euro.

Na de Volksrepubliek en de Britse Maagdeneilanden was de EU de grootste buitenlandse investeerder in Hongkong, goed voor zo'n 10% van de buitenlandse directe investeringen. De investeringen vanuit Hongkong in Europa groeiden gestaag en werden een van de belangrijkste bronnen van directe investeringen uit Azië.

Ondanks de mondiale economische crisis is Hongkong een groot aantal Europese burgers blijven aantrekken die op het grondgebied van Hongkong verblijven en werken: volgens de officiële immigratiecijfers van Hongkong ging het in 2009 om 28 320 personen. Hongkong is nog steeds een van de grootste concentratiepunten van EU-burgers in Azië en blijft dus een belangrijke reden voor de betrokkenheid van de EU. Volgens een investeringsonderzoek van de dienst voor bevolking en statistiek waren er in juni 2009 in Hongkong 1 252 regionale hoofdkantoren en 2 328 regionale kantoren gevestigd, die buiten Hongkong gevestigde moederbedrijven vertegenwoordigen. De grootste groep daarvan betreft bedrijven uit de EU: 419 regionale hoofdkantoren en 679 andere regionale kantoren. EU-bedrijven zijn in veel uiteenlopende sectoren aanwezig: met name financiële en zakelijke diensten, handel en logistiek, maar nu ook bouw- en infrastructuurprojecten.

In verband met deze aanzienlijke handelsstromen en de grote aanwezigheid van EU-bedrijven worden de betrekkingen met Hongkong geleid door het beleidskader dat gevormd wordt door de mededeling van de Europese Commissie *De Europese Unie, Hongkong en Macau: mogelijkheden tot samenwerking 2007–2013*. In deze mededeling wordt een aantal ambitieuze doelstellingen vastgesteld om de betrekkingen tussen de EU en Hongkong te bevorderen door verdieping en verbreding van de samenwerking op enkele cruciale terreinen.

De samenwerking tussen de EU en Hongkong is in 2009 ook versterkt doordat dit het eerste toepassingsjaar was van het European Union Business Information Programme voor Hongkong en Macau (EUBIP). EUBIP heeft in nauwe samenwerking met de betrokken ondernemersverenigingen en brancheorganisaties uit de EU en Hongkong een werkprogramma opgezet met zakelijke evenementen over een bepaald thema. In 2009 is vooral aandacht besteed aan uitwisseling tussen regelgevende instanties, financiële diensten, milieu, intellectuele eigendom en voedsel- en productveiligheid. Een voorbeeld hiervan is het goedbezochte seminar over de EU-verordening inzake chemische stoffen (REACH), dat expertise bood van het Europees Agentschap voor Chemische Stoffen en steun ontving van de regering van Hongkong. EUBIP blijkt dus een goed instrument om beter begrip en uitwisseling van kennis tussen Hongkong en de EU te bevorderen.

Op 17 december 2009 werd in Hongkong de derde gestructureerde dialoog tussen de Europese Commissie en Hongkong gehouden. De gestructureerde dialoog heeft zich ontwikkeld tot een doeltreffend overlegplatform op hoog niveau waar ambtenaren van de EU en Hongkong de zich steeds uitbreidende bilaterale betrekkingen onderhouden door middel van inhoudelijke dialoog en samenwerking. Onderwerp van de derde dialoog waren de eerste tekenen van herstel van de mondiale financiële crisis. Tijdens diepgaande besprekingen spraken beide zijden af te blijven streven naar intensievere bilaterale samenwerking, onder meer via EUBIP, op het gebied van financiële diensten, informatie- en communicatietechnologie, milieu, normalisatie en onderwijs. Ook werd besloten tot uitbreiding van samenwerking en initiatieven op het gebied van keuring en certificatie, innovatie en technologie en de creatieve bedrijfstakken. Deze nieuwe terreinen maken deel uit van de zes kennisindustrieën die Hongkong verder wil ontwikkelen. De kanalen voor de uitwisseling van informatie over de regelgeving en technische normen, paspoorten met een elektronische chip en financiële wetgeving van de EU zullen eveneens worden versterkt.

Het aantal bezoeken aan Hongkong door vertegenwoordigers van de Commissie op hoog niveau is in 2009 gestegen. Daarmee is bijgedragen aan de versterking van de bilaterale betrekkingen met Hongkong, aan de ontwikkeling van nieuwe samenwerkingsinitiatieven op het gebied van luchtvaart, financiële diensten, gezondheid en consumentenbescherming, corruptiebestrijding, onderwijs en handel en aan de intensivering van de dialoog over de belastingheffing op spaargeld. Professor K.C. Chan, de Secretary for Financial Services and the Treasury, bracht in mei 2009 een bezoek aan Brussel om de regelgeving voor de financiële markt te bespreken. Vertegenwoordigers van het Economisch en Sociaal Comité hadden in juli 2009 een ontmoeting met vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld in Hongkong.

Hongkong beschikt over de grootste financiële deskundigheid in Azië, een goed gereguleerde markt en een goed arbitragesysteem en is dus ook een sterke kandidaat om zich te ontwikkelen tot een regionaal handelsplatform voor innoverende groene financiële producten, waarbij Hongkong eventueel kan profiteren van de ervaring van de EU met het Europese systeem voor de handel in koolstofemissierechten. Hongkong heeft ook een actieve bijdrage

geleverd aan Kopenhagen: Edward Yau, de Secretary for the Environment, nam aan de conferentie deel als lid van de Chinese delegatie. Ook het maatschappelijk middenveld van Hongkong was goed vertegenwoordigd.

De Europese Commissie betreurt het dat de betrekkingen tussen de EU en Hongkong op luchtvaartgebied in 2009 weinig vooruitgang hebben geboekt. De Commissie heeft contact onderhouden met vertegenwoordigers van de regering van Hongkong om aan te dringen op aanpassing van de bilaterale overeenkomsten met lidstaten van de EU inzake luchtvaartdiensten en versterking van de rechtszekerheid die de bestaande overeenkomsten bieden, door daarin een communautaire aanwijzingsclausule op te nemen of door voor een horizontale luchtvaartovereenkomst te kiezen. De besprekingen tussen deskundigen van de EU en Hongkong gaan door, maar hebben nog geen resultaat opgeleverd. Hongkong is daardoor een van de weinige landen in Azië die de EU-aanwijzing nog steeds niet erkennen.

Concurrentie is een van de gebieden waarop bilaterale uitwisselingen plaatsvinden. De regering van Hongkong heeft tijdens de gestructureerde dialoog in 2009 bevestigd dat de concurrentiewet, waaraan nog steeds wordt gewerkt, in het wetgevingsjaar 2009–2010 zou worden goedgekeurd. De Europese Commissie dringt er bij Hongkong op aan dit zo spoedig mogelijk te doen.

Hongkong is een centrum voor de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting in de regio, een belangrijk mediaknooppunt en een toegangspoort tot China. De inspanningen van de publieksdiplomatie van de EU waren er ook in 2009 op gericht de zichtbaarheid van de Europese Unie in Hongkong te versterken en snel inhoudelijke informatie te verstrekken over de handelspolitiek en het regelgevingsbeleid van de EU, energie en klimaatverandering, de financiële regelgeving, interculturele dialoog, de verkiezingen voor het Europees Parlement, het Verdrag van Lissabon en de rol van de Europese Unie in de wereld. Deze inspanningen werden mogelijk gemaakt door het teamwork van de EU-vertegenwoordiging in Hongkong en de lidstaten die daar officieel zijn vertegenwoordigd.

Vooruitzichten voor de toekomst

De economie van Hongkong heeft zich goed hersteld van de mondiale financiële crisis dankzij gezonde economische en financiële fundamenten en een open markteconomie. Om in 2010 en op de lange termijn meer Europese handel en investeringen in Hongkong tot stand te brengen, is het belangrijk dat dit herstel zich bestendigt en dat de status van Hongkong als internationaal financieel centrum, op basis van de rechtsstaat, gerechtelijke onafhankelijkheid en een stabiel juridisch klimaat, behouden blijft.

Hongkong staat voor een tweeledige uitdaging: verdere ontwikkeling als uniek platform voor handel, economische samenwerking en investeringen met het vasteland van China, met name de Parelrivierdelta, en handhaving van zijn rol als financieel tussenpersoon tussen het vasteland van China en de rest van de wereld.

Hongkong blijft een belangrijke partner van de EU in Azië door de bilaterale handels- en investeringsstromen, de uitgebreide economische samenwerking en de sterke Europese aanwezigheid en belangen. De Europese Unie handhaaft haar substantiële verbintenis jegens de regering van de SAR Hongkong om de uitwisseling op regelgevingsgebied te versterken, de handel te stimuleren en de samenwerking uit te breiden op gebieden van wederzijds belang als gezondheid, milieu en nieuwe technologieën. De nadruk zal worden gelegd op

intensievere uitwisseling van kennis en ervaring op gebieden als concurrentie, financiële diensten, certificatie en immigratie. Interpersoonlijke uitwisselingen en contacten moeten zich blijven ontwikkelen, zodat de bevolking van Hongkong kan profiteren van de culturele diversiteit van Europa en de Europeanen kunnen leren van de Hongkongse cultuur, waarin oost en west elkaar ontmoeten.

Door de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon in december 2009 zullen de gezamenlijke inspanningen van de Europese Commissie en de lidstaten van de Europese Unie zich consolideren en de Europese Unie in Hongkong beter zichtbaar maken. Het Verdrag is door de autoriteiten van Hongkong zeer gunstig ontvangen. Sinds 1 januari 2010 vertegenwoordigt het Bureau van de Europese Unie in Hongkong (voorheen het Bureau van de Europese Commissie) de Europese Unie als coördinator en onderhandelaar in de Speciale Administratieve Regio. Het Bureau blijft werken aan de verbetering van de betrekkingen tussen de Europese Unie en Hongkong.